

TOPONIMIE DIN BANAT

– *mici precizări și corecturi* –

Florin Medeleț

Am găsit necesară scrierea notei de față care o sper utilă, în primul rând, pentru cei ce se ocupă de cercetarea veacului XVIII în Banat, datorită faptului că două importante documente¹ privind situația bisericilor, (și satelor !), din o mare parte a acestui ținut, întocmite în anii 1757 – 1758, au fost editate cu multe greșeli, cuprinzând transcrieri uneori bizare sau pur și simplu ininteligibile ale numelor (peste 70 la număr !) unor localități bănățene. Pentru o mai ușoară folosire de către cercetătorii români a listei ce urmează, am înșiruit, în prima coloană, în ordine alfabetică, numele satelor scrise greșit, așa cum apar ele în traducerea în limba română a documentelor; în cea de-a doua coloană am înșiruit numele localităților așa cum sunt ele publicate în transcrierea în limba sârbă, originală, a acestora; în cea de-a treia coloană sunt înșiruite numirile actuale² ale satelor respective și, uneori, câteva observații scurte pe care le-am considerat potrivite. La numirile localităților am adăugat paginile la care ele se regăsesc în volumul respectiv, iar la numirile actuale ale satelor, comuna de care aparțin (când a fost cazul) și județul sau țara (Ar. = Arad, CS = Caraș-Severin, Mh. = Mehedinți, Tm. = Timiș, Bj. = Banatul jugoslav)³. Cum țelul acestor precizări este unul practic, mă feresc să comentez felul greșelilor făcute de editori. Fără îndoială că publicarea integrală a documentelor ar fi fost, din toate punctele de vedere, preferabilă fragmentării lor și, în cazul de față, cu atât mai vârtos cu cât editorii vădesc serioase lacune în cunoașterea toponimiei bănățene în ansamblul ei, dincolo de actualele frontiere statale, fapt care explică confuziile de plasare ale unor sate din Banatul jugoslav în cel românesc și ne determină să-i suspectăm că vor fi omis unele sate aflate în vestul și sudul Banatului românesc, fără să mai vorbim de importanța informațiilor din sate de veacul al XVIII-lea aflate azi în Jugoslavia.

Iată lista:

Numirea localității la I.D. Suci, Radu Constantinescu, în traducerea (actualizată) în limba română	Numirea localității în documentul original scris în sârbă și publicat ca atare	Numirea actuală corectă
Balotinț, 265	Belotinci, 242	Belotinț, c. Conop, Ar.
Birinț, 242	<i>În text</i>	Berini, c. Sacoșu Turcesc, Tm.
Biserica Roșie, 235	Crvena Crkva, 219	Crvena Crkva, Bj.
Bobotin, 236	Bogotinci, 219	Bogodinț, c. Sasca Montană, CS
Bogatin, 230	Bogatin, 213	Bogăltin, c. Cornereva, CS
Borlovani, 224	Borlova, 207	Borlova, c. Turmu-Ruieni, CS
Boșneag, 235	Bošnjak, 218	Cătunul Boșneac, înglobat în or. Moldova Nouă, CS
Budin, 233	Budin, 217	Butin, c. Gătaia, Tm.
Călugăreni, 236	Kalugerovo, 219	Kaludjerovo, Bj.
Căvăran, 237	Kavaran, 210	Constantin Daicoviciu (fost Căvăran), CS
Cârciuma, 227	Krčma, 210	Măgura, c. Zăvoi, CS, (fost Crâjma)
Cârpa, 223	Krpa, 206	Valea Timișului, c. Buchin, CS, (fost Cârpa)
Cena, 225	Cena, 209	Jena, c. Găvojdia, Tm.
Ciclova, 236	Čiklovo, 219	Ciclova Montană, CS
Cherestur, 261	Krstur, 239	Krstur, Bj.
Colina, 232	Kolina, 216	Calina, c. Dognecea, CS
Comloș, 265	Komlo, 243	Comloșu Mare, Tm.
Crivița, 229	Krivica, 212	Dispărută lângă Topleț, CS
Cuptor, 230	Kuptor, 213	Cuptoare, c. Comea, CS
Cusici, 236, 238	Kusić, 219, 221	Kusić, Bj.
Dubovăț, 235	Dubovac, 219	Dubovac, Bj.
Ferendin, 223	Ferendin, 205	Verendin, c. Luncavița, CS
Firiteaz, 279	Srnčas, 255	Cemeteaz, Tm.
Gaiu Mare, 235	Vračev Gaj, 218	Vračev Gaj, Bj.
Gaiu Mic, 235	Gajč, 218	Gaj, Bj.
Gârnecea, 232	Krneča, 216	Cârnecea, c. Ticvanu Mare, CS
Gliboțeț, 231	Dlbočec, 214	Dalboșeț, CS

Grabovăț, 231	Grbolovac, 214	Gârbovăț, c. Bănia, CS
Harmădia, 228	Armădia, 211	Armădia, sat înglobat în mun. Lugoj, Tm.
Heuerdorf, 228	Aertof, 220	Iertof, c. Vrani, CS
Ilodia, 236	Iladia, 219	Ilidia, c. Ciclova Română, CS
Jam, 234	Šam, 217	Jamu Mare, Tm.
Jidovar, 227	Židovar, 210	Jdioara, c. Criciova, Tm.
Jidovina, 233	Židovica, 216	Berzovia, CS
Langenfeld, 235	Langofet, 218	Câmpia, c. Socol, CS
Liubcova de Jos, 234	Liubkova Dolnja, 218	Liubcova, c. Berzasca, CS
Liubcova de Sus, 234	Liubkova Gornja, 218	Gornea, c. Sichevița, CS
Maidan, 237	Majdan, 220	Brădișoru de Jos, or. Oravița, CS, (fost Maidan)
Măgurile, 227	Magurile, 210	Măguri, sat înglobat în mun. Lugoj, Tm.
Mârcina, 237	Mřcina, 220	Mercina, c. Vărădia, CS
Mâtnic, 224	Mutnik, 207	Mâtnicu Mare, c. Constantin Daicoviciu, CS
Munar, 277	Muranj, 254	Murani, c. Pișchia, Tm.
Nacival, 282	Nacval, 259	Satu Mare, c. Secusigiu, Ar. (fost Nagy Falu)
Ocruglița, 235	Ocruglica, 218	Kruščica, Bj.
Ohaba, 226	Ohaba, 209	Ohaba Bistra, sat înglobat în or. Oțelu Roșu, CS
Ohaba, 224	Ohaba, 207	Ohaba Mâtnic, c. Copăcele, CS
Petrovaț, 237	Petrovac, 220	Petrilova, c. Ciuchici, CS
Plavicevița, 229	Plavičovica, 212	Plavișevița, Mh.
Pojejena Română, 235	Požežena Vlaška, 218	Pojejena, CS
Pojejena Sârbească, 235	Požežena Srbska, 218	Pojejena, CS
Pordeanu, 262	Pardanj, 239	Medja, Bj.
Radovași, 231	Radovanci, 215	Dejan, c. Moravița, Tm.
Remetea, 225	Remeda, 208	Remetea Pogănici, c. Fârliug, CS
Rusova Militară, 237	Rusovo Mi/Itarsko, 221	Rusova Nouă, c. Berliște, CS
Rusova Românească, 237	Rusovo Vlaško, 221	Rusova Veche, c. Berliște, CS
Sacoșu Unguresc, 227	Sakoš Madarskij, 211	Sacoșu Mare, c. Darova, Tm.
Sasca, 236	Saska, 219	Sasca Română, c. Sasca Montană, CS

Satu Mic, 228	Satul Mik, 211	Victor Vlad Delamarina, Tm. (fost Satu Mic)
Sângeorge, 263	Sen-Durad, 240-241	Žitište, Bj.
Sânpetru, 267	Sen(t) Peter, 245	Sânpetru Mare, Tm.
Sârbecel, 225	Srbečel, 208	Sälbägel, c. Gävojdia, Tm.
Seceani, 263	Sečan, 241	Sečanj, Bj.
Semlac, 233, 238	Šemlog, 217, 221	Šemlacu Mare și Šemlacu Mic, c. Gătaia, Tm.
Slatina, 236	Slatina, 219	Slatina Nera, c. Sasca Montană, CS
Slatina, 223	Slatina, 206	Slatina Timiș, CS
Socolovăț, 235	Sakalovac, 218	Socol, CS
Srediște, 231, 238	Srediște, 214, 221	Veliko Srediște, Bj.
Surduc, 233	Surduk, 216	Surducu Mare, c. Forotic, CS
Valea Boului, 224	Valja Bouluj, 207	Pältiniș, CS (fost Valea Boului)
Valea Mare, 226	Valja Mare, 209	Valea Bistrei, c. Zăvoi, CS
Vasiova, 233	Vasiova, 216	Sat cuprins în or. Bocșa, CS
Vasiova Mică, 233	Vasiova Malaja, 216	Sat cuprins în or. Bocșa, CS
Vracerova, 223	Vračerova, 206	Vârciorova, c. Bolvașnița, CS
Vranii Mari, 237	Vran Veliki, 220	Vrani, CS
Zorlești, 223	Zorvešče, 206	Zervești, c. Turnu Ruieni, CS

Timișoara, 20 mai 1998

NOTE

1. Mă refer la *Statistica bisericilor din eparhia Caransebeș*, datată în 15 ianuarie 1757 și la *Inventarul bisericilor din eparhia Timișoarei*, datat în 1758. Ambele documente au fost publicate fragmentar – din păcate – de către I.D. Suciu și Radu Constantinescu, *Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului*, Timișoara, Ed. Mitropoliei Banatului, I, 1980, pp. 204 – 222 – 238 și 234 – 261 – 284. Greșelile ce le am în vedere nu se datorează corecturilor defectuoase sau tipografiei de vreme ce ele apar și în indicele de la finele volumului al II-lea al aceleiași culegeri de documente.

2. Pentru a face corecturile din nota de față am utilizat și următoarele lucrări: Kollerffy Mihály, *A magyar korona országainak helységnevtára*, Budapesta, 1877; *Temesvármegye községei és egyéb lakott helyei hivatalos neveinek jegyzéke*, Timișoara, 1911 și aceeași publicație pentru comitatul Torontal, cu același titlu, în forma publicării sale în *Hivatalos Közlöny*, 1911, nr. 15; *Verzeichnis deutscher Ortsnamen in Oesterreich-Ungarn*, Hanovra, f.a.; C. Martinovici, N. Istrati, *Dicționarul Transilvaniei, Banatului și celorlalte ținuturi alipite*, Cluj, 1921; Coriolan Suciu,

Dicționar istoric al localităților din Transilvania, I – II, București, 1967 – 1968; Ion Iordan, Petre Gâștescu, D.I. Oancea, *Indicatorul localităților din România*, București, 1974.

3. După Ion Iordan, Petre Gâștescu, D.I. Oancea, *op.cit.* După 24 de ani se impune o nouă lucrare actualizată cu același subiect.

TOPONYMY FROM BANAT

S u m m a r y

The paper corrects the wrong localities names from the inventories of the Greek-Orthodox episcopates Caransebeș – Vrșac and Timișoara, written in 1757 – 1758 and published by I.D. Suciu and Radu Constantinescu (see note 1). Without these corrections, the utilization of the documents is at least difficult. The first column contains the documents' editors wrongly "actualized" locality name and the third column the nowadays, correct, name of the place.

